

DİL VE KONUŞMA YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLERE YÖNELİK KAYNAŞTIRMA UYGULAMA ÖNERİLERİ

1. Okula yeni başlayan öğrencinize sınıf ve okul ortamını tanıtarak işe başlayabilirsiniz. Hem aile hem de çocukla güven bağı oluşturmanız açısından bu çalışmalar işinizi kolaylaştıracaktır.
2. Sınıfınızdaki diğer öğrencilerle ile dil ve konuşma engeli olan arkadaşlarının özelliklerini paylaşırsanız, sınıfınıza ilişkin ortak dil, aidiyet, empatik tavır geliştirme, grup hedefleri belirleme, takım olma, farklılıkları olduğu gibi kabul etme konularını birlikte öğrenme fırsatı sağlayabilirsiniz.
3. Kaynaştırma resmi tedbir kararı ile okulunuza başlayan öğrenciniz için, okula uyum ve tanışma etkinliklerinden sonra gerçekleştireceğiniz ilk adım; Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı hazırlama(BEP) sürecini Okul BEP Geliştirme Birimi ile planlamaktır.
4. **Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı(BEP);** özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin takip ettikleri program esas alınarak gelişim özellikleri, eğitim ihtiyaçları ve performansları doğrultusunda hedeflenen amaçlara ulaşmaya yönelik hazırlanan ve bu bireylere verilecek destek eğitim hizmetlerini de içeren özel bir eğitim programıdır. BEP hazırlama süreciyle ilgili https://orgm.meb.gov.tr/kitaplar/Butunlestirme_Kapsaminda_Egitim_Uygulamalari_Ogretmen_Kilavuz_Kitabi.pdf adresinden de ayrıntılı bilgiye ve uygulama adımlarına ulaşabilirsiniz.
5. Kaynaştırma resmi tedbir kararı öğrencinin içinde bulunduğu kademe içinde geçerli olup, kademe değişikliğinde resmi tedbir kararı yenilenir. **Örneğin:** İlkokul I. Kademe kaynaştırma resmi tedbir kararı olan bir öğrencinin, II. ya da III. Kademeye geçişinde kaynaştırma resmi tedbir kararı RAM tarafından yenilenir.
6. Dil ve konuşma güçlüğü, bireyin sözel, sözel olmayan veya grafik sembol-işaret sistemlerini kullanarak iletişim kurma(alma, gönderme, işleme, kavrama-anlama) yetisinde kişisel, sosyal, eğitim ve iş hayatını etkileyen yetersizliklerdir.
7. Dil ve konuşma gelişimi zihinsel, fiziksel ve duygusal gelişimden bağımsız değildir. Bu alanlardan herhangi birinde yaşanan bir güçlük, dil ve konuşmayı olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

8. Dil ve konuşma güçlüklerini ortaya çıkaran nedenler arasında, zihinsel yetersizlik işitme kaybı, gelişimsel gecikmeler, bazı cerrahi girişimler sonrası sorunlar, beyin hasarları, yarık damak/dudak gibi yapısal bozukluklar, serebral palsi gibi kasları etkileyen hastalıklar, sesin yanlış kullanımı vb. pek çok neden sayılabilir. Dil ve konuşma güçlüklerinin sınıflandırılmasında farklı yaklaşımlar bulunmaktadır.

9. Dil ve konuşma güçlükleri ana hatlarıyla beş alt grupta modüler olarak toplanmıştır.

10. Sesletim (Artikülasyon) ve Ses Bilgisi (Fonoloji) Bozuklukları: Konuşma seslerinin ve dile ait ses birimlerin beklenenden farklı olarak sesletimi; ve ana dilin ses sistemi ve ses birleşimlerini düzenleyen kuralları anlama ve kullanmada güçlütür. Bu bozukluklar; konuşma sesinin özelliklerinde, çarpıtılmalar; bir ses yerine başka ses kullanma, ses düşürme, ekleme, arka sesleri (k, g) öne getirme (t, d), ya da sürtünmeli sesleri (f,v, s, z, ş, j) durak sesi olarak çıkarma (t, d, p, b) gibi hata örüntüleri ile belirlenir. Bu durum konuşmanın anlaşılabilirliğini olumsuz yönde etkiler.

11. Akıcı Konuşma Bozuklukları: Konuşmada beklenenden farklı hız, ritim gözlenmesi, ses, hece, sözcük ya da sözcük öbeği tekrarları, uzatmalar veya bloklar biçiminde konuşma akışının kesintiye uğramasıdır. Bunlara aşırı gerginlik, çabalama davranışları ve ikincil davranışlar eşlik edebilir.

12. Ses Bozuklukları: Bireyin yaşına ve cinsiyetine uygun olmayan ses üretimi ve/veya ses kalitesinin, perde (ton), şiddet, rezonans, ve/veya süre gibi özelliklerinde ortaya çıkan bozukluklardır.

13. Gelişimsel Dil Bozuklukları: Konuşma, yazı ve/veya diğer sembol sistemlerinin alıcı (algılanması-anlaşılması) ve/veya ifade edici (kullanılması) boyutlarında dilin biçim bilgisi (morfoloji), söz dizimi (sentaks), anlam bilgisi (semantik), edim bilgisi/kullanım bilgisi (pragmatik) alt sistemlerini kapsayan bozukluklardır. Bu bozukluklar doğuştan veya bebeklik/çocukluk çağında ortaya çıkan gelişimsel nitelik taşırlar.

14. Edinilmiş Dil Bozuklukları: Bu bozukluklar dil kazanıldıktan sonra çoğunlukla ergenlik döneminde ya da yetişkin yaşlarda herhangi bir nedenle dil ve konuşmanın kaybı biçiminde görülür. Bu bağlamda konuşma, yazı ve/veya diğer sembol sistemlerinin alıcı (algılanması-anlaşılması) ve/veya ifade edici (kullanılması) boyutlarında dilin biçim bilgisi (morfoloji), söz dizimi (sentaks), anlam bilgisi (semantik), edim bilgisi/kullanım bilgisi (pragmatik) alt sistemlerini kapsayan bozukluklardır.

15. Ciddi ses bozukluğu yaşadığını düşündüğünüz öğrencilerinizi öncelikle doktora yönlendirmelisiniz.

16. Dil ve konuşma bozukluğu olan çocuklar ve yetişkinleri bireysel veya grup seçenekleri bulunan, dil ve konuşma bozuklukları eğitimi almış uzmanlar tarafından yapılan konuşma terapilerine yönlendirin. Pek çok dil ve konuşma bozukluğu terapisi uzmanlık gerektirir.

17. Kullandığınız dil ve konuşma biçiminizle öğrencinize doğru model olun. Dil ve konuşma bozukluğu yaşayan öğrencinizin konuşmasını bölmeyin ya da katı bir şekilde hataları da düzeltmeye çalışmayın.

18. Öğrencinizin yaptığı ses hatalarını alay konusu yapmayın, akranlarının alay etmesine izin vermeyin. Ses hatalarını sevimli bularak pekiştirici şekilde davranmayın.

19. Öğrencilerinizin performansına dayalı olarak hazırlayacağınız bireyselleştirilmiş eğitim programında dil becerileri ile ilgili olarak, isteklerini uygun biçimde ifade edebilme (konuşma, jest ya

da resimlerle), söylenilen yönerge ve soruları anlama, konuşma içinde uygun sözcükleri hatırlama ve kullanma, gerektiği kadar okuma ve yazma gibi amaçlara yer verebilirsiniz.

20. Bellekle ilgili dil ve konuşma sorunları yaşayan öğrencileriniz için ise “insan isimlerini hatırlama (eşinin ismi, anne-babasının ismi, ünlülerin ismi gibi), sık kullanılan nesnelerin isimlerini hatırlama (bardak, yatak, telefon, para gibi), olayların sıralamasını hatırlama (önce kalktım, sonra yüzümü yıkadım, sonra kahvaltı ettim gibi), genel bilgileri hatırlama (Türkiye’nin başkenti neresidir?, Cumhurbaşkanı kimdir?, 23 Nisan ne bayramıdır?gibi), kişisel bilgileri hatırlama (adres, telefon, meslek gibi)” çalışmaları yapabilirsiniz.

21. Aile ve uzmanlarla iş birliği yaparak öğrencinize yönelik alınacak önlem ve stratejileri belirleyebilirsiniz.

22. Öğrencinin okula uyumunda yaşadığı güçlüklerin üstesinden gelmesi için okul rehber öğretmeni ve aile ile iş birliği yaparak alınacak önlemleri belirleyebilirsiniz.